

Наръчник за създаване на устойчив бизнес

Модул 8: Социално предприемачество

Наръчник за създаване на устойчив бизнес
е разработен в рамките на проекта Young GREENTrepreneurs

Проект № 2021-1-HU01-KA220-YOU-000029114
Програма "Еразъм+", ключова дейност 2 Стратегически партньорства"

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

Съдържание

Урок 1	Социални предизвикателства и социални нужди в контекста на устойчивото развитие	Социални предизвикателства и нужди, свързани с устойчивостта.
Урок 2	Добри практики, насочени към устойчивото бъдеще	Agricool, Koovee, Orange Fiber.
Урок 3	Социално предприемачество и социален предприемач	Определение и характеристика на социалното предприемачество. Определение и видове социални предприемачи. 6 П на социалните предприятия. Практическо упражнение: Търсене - Писане - Работа в мрежа.

Въведение

Добре дошли в осмия модул на това ново обучение. Основната цел на модула е да добави специфичен аспект към разгледаните досега знания. Първите два урока ще ни запознаят със социалните предизвикателства и отговорите на устойчивото развитие, последвани от преглед на основните характеристики на социалното предприемачество. По време на целия модул ще се стремим да покажем как устойчивостта и социалното предприемачество могат да бъдат свързани чрез практически примери.

Урок 1: Социални предизвикателства и социални нужди в контекста на устойчивото развитие

Устойчивостта и проблемите на околната среда са сред най-наболелите обществени теми днес. Човечеството все повече осъзнава, че настоящият начин на живот и икономическите системи са неустойчиви в дългосрочен план и представляват значителен риск за бъдещето на нашата планета. В този контекст възникват различни социални предизвикателства и нужди, които обществото трябва да реши, за да създаде по-устойчиво бъдеще.

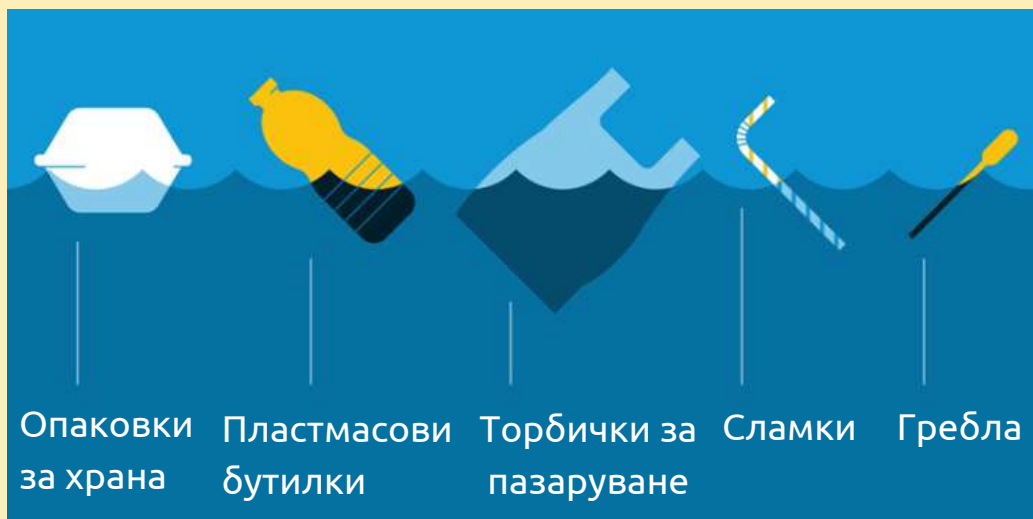

Някои от тях са следните:

- **Изменение на климата и емисии на парникови газове:** Изменението на климата е едно от най-сериозните предизвикателства пред устойчивостта. Човешките дейности, особено емисиите на парникови газове, водят до повишаване на глобалните температури, което води до тежки последици като екстремни метеорологични явления, повишаване на морското равнище и проблеми с продоволствената сигурност.
- **Изчерпване на природните ресурси:** Свърхексплоатацията на природните ресурси, като обезлесяване и прекомерен риболов, застрашава околната среда и устойчивите ресурси, необходими за бъдещите поколения.
- **Продоволствена сигурност:** Поради нарастващото световно население производството и доставките на храни трябва да бъдат устойчиви. Предизвикателства като изменението на климата, недостигът на вода и деградацията на почвите представляват заплаха за продоволствената сигурност.

- **Управление на водите и недостиг на вода:** Изчерпването на сладководните източници и замърсяването на водата водят до сериозен недостиг на вода в много региони. Ефективното управление на водите и опазването на ресурсите са от съществено значение за устойчивостта.
- **Загуба на биологично разнообразие:** Намаляващото биологично разнообразие застрашава естествените екосистеми и екологичното равновесие. Човешките дейности като обезлесяването и загубата на местообитания допринасят за изчезването на видове.
- **Бедност и неравенство:** Устойчивостта включва социална справедливост. Бедността и неравенството са предизвикателства, които трябва да бъдат преодолени, за да се изградят устойчиви общества.
- **Замърсяване с пластмаса:** Широкото присъствие на пластмаси в околната среда води до сериозно замърсяване и представлява значителна заплаха за океаните и водните организми. Правилното управление и рециклиране на пластмасата са от жизненоважно значение за устойчивостта.
- **Енергийна ефективност и възобновяема енергия:** Нарастващото търсене на енергия и зависимостта от изкопаеми горива са сериозни предизвикателства в борбата с изменението на климата. Енергийната ефективност и разработването на възобновяеми енергийни източници са от решаващо значение за устойчивостта.
- **Промяна в мисленето и образование:** Постигането на устойчивост изисква не само технологични промени, но и промяна в обществения начин на мислене. Образованието и повишаването на осведомеността помагат на хората да разберат взаимовръзката и да насърчат ангажираността с устойчиви практики.

Решаването на тези предизвикателства е от решаващо значение за създаването на устойчиво бъдеще. Нека разгледаме някои добри примери в следващия урок.

Урок 2: Добри практики, насочени към устойчивото бъдеще

Agricool - Градско вертикално земеделие

Градското вертикално земеделие е изключително популярно. Гийом Фурдиние и Гонзаг Гру трябва да са знаели това, тъй като тяхната компания се развива изключително добре. Основана през 2015 г., базираната в Париж компания продава така наречените "Cooltainers", които представляват рециклирани докови контейнери, които могат да се използват като своеобразна градска ферма за отглеждане на плодове и зеленчуци. Agricool е започнала с ягоди, които съдържат 20% повече захар и 30% повече витамин С от ягодите, купени в магазина. От Париж до Дубай Agricool проправя пътя към бъдеще, изпълнено с устойчиви решения за градско земеделие.

Повече информация можете да намерите тук: https://www.instagram.com/_agricool/

Koovee - Ядливи прибори за хранене

Френският стартап е създаден през 2017 г., за да предостави екологична алтернатива на пластмасовите прибори за хранене под формата на биоразградими, икономични и вкусни прибори за хранене. Техните лъжици, ножове и вилицы се произвеждат от пшенично брашно, рапично масло и сол, без добавки и химикали, и имат вкус на крекери. Като изядете следващия си десерт, можете да помогнете за намаляване на пластмасовите отпадъци.

Повече информация можете да намерите тук: [koovee_a_croquer](https://www.koovee.com/)

Orange Fiber - плодова тъкан като суровина за облекло

Индустрията за производство на портокалов сок в Сицилия произвежда 700 000 тона отпадъци всяка година и двама италиански дизайнери решават да оползотворят този отпадък, затова проектират и патентоват тъкан, изработена от страничния продукт на сока им, чиито първи облекла вече са произведени и представени в колекцията лято/пролет 2017 на Salvatore Ferragamo и H&M 2019. През 2015 г. компанията получи наградата на фондация H&M за глобална промяна за устойчив и иновативен дизайн на модни продукти.

Повече информация можете да намерите тук:

<https://www.instagram.com/orangefiberbrand/>

Ако се интересувате от повече добри практики, може да ви бъдат интересни следните подкасти: <https://www.youtube.com/@scaleupcycling>

Урок 3: Социално предприемачество и социални предприемачи

При прегледа на добрите практики ще осъзнаете, че отговорите на предизвикателствата на устойчивото развитие не идват предимно от предприятията с идеална цел в класическия смисъл на думата. Трябва да знаете, че съществуват и така наречените социални предприятия. В този урок ще обобщим основните характеристики на социалното предприемачество и социалните предприемачи.

Социалното предприемачество включва лица, групи, нови предприятия или иновативни мислители, които създават, финансират и прилагат решения за предизвикателства, свързани с обществото, културата или околната среда. Този подход може да бъде адаптиран от разнообразни организации, които се различават по отношение на техния размер, цели и стойност.

Източник: Thompson, J.L. (2002). "The World of the Social Entrepreneur". The International Journal of Public Sector Management. 15 (4/5): 413. 10.1108/09513550210435746

Предприемачество срещу социално предприемачество: каква е разликата?

Подобно на традиционните предприемачи, социалните предприемачи се стремят да създадат устойчиви предприятия. За разлика от предприемачите, които се стремят предимно към максимизиране на печалбата, социалният предприемач се фокусира върху оказването на значимо въздействие. От тази основна разлика произтичат много други различия между тези два вида предприемачество.

Социалното предприемачество може да приеме различни форми, като например нестопански, стопански или хибридни бизнес модели (наричани социални предприятия), в зависимост от предпочитания от вас бизнес подход и наличието на финансова подкрепа.

Важно е да се признае, че едно предприятие може да се ангажира със социални каузи и да ги подкрепя, без да се класифицира като социално предприемаческо предприятие. Корпоративната социална отговорност включва приемането от предприятието на политики, насочени към облагодетелстване на обществото, често водени от етични съображения. Например дадено предприятие може да прави дарения на благотворителни организации или да предприема стъпки за компенсиране на въглеродните си емисии с цел намаляване на вредите за околната среда. Повече подробности по тази тема ще намерите в следващата глава.

	Предприемач	Социален предприемач
Цел	Изграждане на устойчив бизнес	Изграждане на устойчив и социално значим бизнес
Мотив	Финансово мотивиран	Воден от мисия
Фокус	Индивидуални потребители	Социална група
Връзка със социални въпроси	Индиректна	Директна
Конкуренция/ сътрудничество	Конкурентоспособност спрямо свързаните предприятия	Сътрудничество със свързаните предприятия
Успех	На базата на устойчиви печалби	На базата на устойчиво социално въздействие

Източник: Какво представлява социалното предприемачество? A Guide. Coursera. 2023.
<https://www.coursera.org/articles/social-entrepreneurship>

Кой е социален предприемач и как работи?

Социалните предприемачи работят за създаването и прилагането на творчески и устойчиви решения за редица обществени, културни, финансови и екологични предизвикателства. Те имат два основни подхода: или предоставят печалбите си, генерирани от продажбата на продукти или услуги, за подпомагане на нуждаещите се от помощ, или осигуряват държавни субсидии или набират средства за подкрепа на конкретна кауза. По същество тези предприемачи могат да работят както със стопанска, така и с нестопанска цел, като често функционират в рамките на социални предприятия. Въпреки това основната им цел остава да стимулират социалната промяна, като в същото време генерират печалби за осъществяване на социалната си мисия.

Източник: Социален предприемач. Wallstreetmojo Team. 2023. <https://www.wallstreetmojo.com/social-entrepreneur/>

Видове социални предприемачи

Социален предприемач от общността

Социалният предприемач от общността дава приоритет на нуждите на малък географски регион, обикновено на общността, в която живее. Този тип социални предприемачи са по-малко загрижени за специфичния характер на своето начинание. Основната цел на тяхното предприемачество е да бъде в полза на местния район.

Социален предприемач с нестопанска цел

Социалните предприемачи с нестопанска цел са по-разпространеният тип социални предприемачи, при които предприятието има широко формулирана цел, която е от полза за някого, но не непременно за неговата пряка общност. С въвеждането на дистанционното или онлайн социалното предприемачество вече е по-лесно да се създават структури с по-широки цели, свързани с мисията.

Трансформиращ социален предприемач

Когато едно стартиращо социално предприятие с нестопанска цел се разраства, то често се превръща в трансформиращ се социален предприемач. С разрастването на местните организации с нестопанска цел се разраства и тяхната мисия. Трансформиращият се социален предприемач се стреми да разшири дейността си от една програма в полза на различни области. Този тип социални предприемачи започват като малки социални предприятия, които се трансформират в много по-богати, по-широки структури с много повече правила и разпоредби.

Глобален социален предприемач

Понякога начинанията на социалния предприемач не са ограничени от граници или географско положение. Понякога хората могат да се опитат да решат всеобхватни социални концепции като бедност, депресия или липса на условия за живот. Обикновено социалният предприемач може да се опита да реши даден проблем в конкретен регион. Тези дълбоко вкоренени проблеми обаче често не са специфични за даден регион. Много от решенията, открити в една област, могат да бъдат приписани на друга.

6 P's на социално-предприемаческите предприятия [1]

Когато социалните предприемачи започват да превръщат идеите си в успешни, те често работят в следните шест области. Всяка от тези категории представлява различни ресурси, пречки или етапи, с които социалният предприемач често се сблъсква.

Хора (People)

Много социални предприемачи започват усилията си, като определят целевите бенефициенти, на които искат да помогнат. Тези бенефициенти могат да бъдат както хората от местната общност, така и лица, принадлежащи към определена демографска група. Без добре дефинирано разбиране за целевите бенефициенти социалните предприемачи могат да срещнат трудности при очертаването на обхвата на своето предприятие. Това излага бъдещата структура на риск от липса на ясна визия.

[1] Източник: Adam, H. (2023): Социален предприемач: определение и примери.

Проблем

Социалните предприемачи се опитват да решават проблеми. По-конкретно, социалните предприемачи идентифицират проблем, с който се сблъскват хората от предходния раздел.

План

След като идентифицира хората и проблема, социалният предприемач трябва да разработи план за решаването му. Социалните предприемачи не само се стремят да създадат бизнес план за функционирането на дадена структура, но и трябва да определят как този вид структура ще получи финансиране и ще остане финансово устойчива. Социалният предприемач трябва също така да прецени как външните структури могат да помогнат за постигането на неговите социални цели.

Проследяване

След като са приключили тестовия период, социалните предприемачи установяват какво се е получило добре и какво не се е получило. Това често включва събиране на обратна връзка от тези, които са допринесли за прилагането на решението.

Приоритети

Едно от най-големите предизвикателства за социалния предприемач е липсата на налични ресурси за справяне с проблема, който иска да реши. Независимо дали това означава липса на достатъчно пари, недостатъчно специализирани знания или външни сили, които не могат да бъдат контролирани, социалните предприемачи са изправени пред много ограничения. Това предполага приоритизиране на проблемите, които се стремят да решат, на оперативните им стратегии и на предвидените планове за растеж или разширяване.

Прототип

Тъй като ресурсите са ограничени, социалните предприемачи често изпробват решенията на малки пазари, преди да ги разширят. Това включва разработването на прототипи на продукти, услуги или процеси. Освен това тестват как различните видове финансиране и ресурси могат да им помогнат да постигнат целите си.

Практическо упражнение: Търсене - писане - работа в мрежа

1. Проучване на социално предприятие: Използвайте търсачките или справочниците на социалните предприятия, за да намерите социално предприятие, което се занимава с предизвикателство, свързано с устойчивото развитие. Уверете се, че сте избрали такова, което ви интересува и съответства на критериите ви за проучване.

2. Преглед на социалното предприятие:

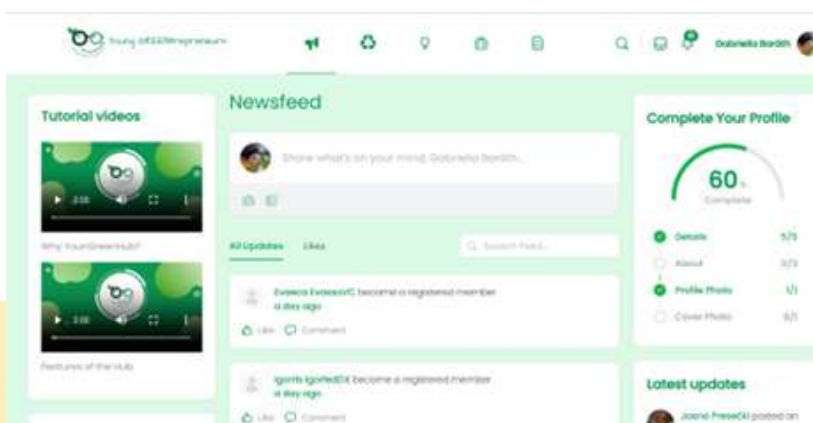
- Обяснете мисията и целите на социалното предприятие.
- Опишете предизвикателството за устойчивост, с което то се стреми да се справи.
- Подчертайте иновативните елементи в неговия подход. Какво го отличава от другите?
- Обсъдете въздействието и успехите му в справянето с предизвикателството.

3. Идентифицирайте потенциални подобрения:

- Помислете какво бихте направили по различен начин или за областите, в които предприятието би могло да повиши ефективността си.
- Бъдете конструктивни в критиката си, като се съсредоточите върху областите за подобрение, а не само да посочвате недостатъци.

4. Регистрирайте се в YounGreenHub: <https://www.younggreenhub.eu/>.

- Посетете уебсайта на YounGreenHub и следвайте процеса на регистрация.
- Качете намерения от вас пример, като включите снимка и съответните подробности.
- Копирайте и поставете рецензията си в платформата и не забравяйте да споменете иновативните аспекти и потенциалните подобрения.
- Добавете провокиращ размисъл въпрос, който да подтикне другите да се замислят върху работата на социалното предприятие.

Референтно изображение на Хъба

Заклучение

В този модул разгледахме социалните предизвикателства, свързани с устойчивостта, и отговорите на тези предизвикателства. Опитвахме се да покажем значението на социалните инициативи чрез добри практики. Показахме кои предприятия не са само с цел печалба. Какво поведение характеризира социалните предприемачи и кой може да бъде успешен социален предприемач. Какви са основните разлики между традиционните предприятия и социалното предприемачество. Надяваме се, че сте придобили много ценни знания. Свържете се с нас, след като се регистрирате в Хъба, и нека заедно задълбочим вашите предприемачески знания.

ИЗТОЧНИЦИ

Social Entrepreneur: Definition and Examples”, author Adam Hayes from ” <https://www.investopedia.com/terms/s/social-entrepreneur.asp> (última visita 23/01/2024)

“Crowdfunding for Social Entrepreneurs. Social Business Hub” from <https://socialbusinesshub.at/en/> (última visita 23/01/2024)

Patric B., Louise C., José C., Sabina A.E., Greg L., Michael W. (2023): Social Sustainability in Development. World Bank Group.

Social Entrepreneur, autor Ramya Thiyagaraj from <https://www.wallstreetmojo.com/social-entrepreneur/> (última visita 23/01/2024)

Thompson, J.L. (2002). "The World of the Social Entrepreneur". The International Journal of Public Sector Management. 15 (4/5): 413. [doi:10.1108/09513550210435746](https://doi.org/10.1108/09513550210435746)

“What Is Social Entrepreneurship? A Guide”, author Coursera from <https://www.coursera.org/articles/social-entrepreneurship> (última visita 23/01/2024)